

Antonie Fountain: 'Ik zie dat de wereld naar de knoppen gaat'

Fulltime wereldverbeteraar. Dat klinkt haast te ambitieus, en dat is activist, lobbyist en spreker Antonie Fountain (35) dan ook vaak. Zijn zorg: ons financiële systeem, het uitbuiten van de planeet en onze overconsumptie. Als we niets doen, plegen we maatschappelijke zelfmoord, stelt hij als een moderne profet. "Ik wil de voorhoede wakker schudden." ▷

'God heeft beloofd de aarde niet nog eens te verwoesten, maar we zijn hard op weg om dat zelf te doen'

Tekst: Wilfred Hermans Beeld: Heidi de Gier

▶ Al in groep 8 zette de jonge activist met vriendjes een fondsenwerfactie op voor een skatebaan, en later riep de decaan hem meerdere malen op het matje omdat hij open brieven naar lokale kranten stuurde over schoolbeleid dat hem niet zinde. Een veelbelovende carrière in de marketing lonkte. Tot zijn vrouw zeven jaar geleden thuiskwam met een reep slaafvrije Tony Chocolonely. "Ze legde uit dat slavernij nog springlevend is; dat kwam stevig binnen." Drie weken later zegde hij zijn goedbetaalde marketingbaan op, waarna hij directeur werd van Stop the Traffik Nederland, een organisatie die strijdt tegen mensenhandel. Het lobbywerk bracht hem tot in de CNN-televiestudio, waar hij in vloeiend Engels – zijn vader is Nieuw-Zeelander – zijn verhaal deed. Inmiddels is hij sinds deze zomer 'freelance mensenrechtenactivist'; een lobbyist die in dialoog wil en tegelijkertijd graag de knuppel in het hoenderhok gooit. Hard op de inhoud, maar zacht op de relatie – een bier-tje drinken met de tegenstander. Zo droeg Antonie zijn steentje bij aan het feit dat er tegenwoordig geen cacao-bedrijf meer is dat niet volmondig onderschrijft dat duurzaamheid belangrijk is en er een agendapunt van maakt. "Verkade verkoopt nu 100 procent eerlijke chocola, Mars is de eerste mondiale speler die dat ook belooft."

Plastic wegwerptroep

Hij vindt bijna alles interessant, en discussiëren gaat net zo soepel als ademen, al wil hij in zijn enthousiasme dat laatste nog wel eens vergeten. "Mezelf inkaderen is mijn grootste uitdaging," zegt Antonie (getrouwd, twee kinderen). Waar Antonie zich nu druk om maakt, is onze overconsumptie en de impact die deze heeft op het klimaat. "De afgelopen veertig jaar zijn we onze planeet op een compleet nieuwe en veel intensievere manier aan het uitbuiten," verklaart hij. "We vergelijken

onze industriële CO₂-uitstoot altijd met veel grotere hoeveelheden uit China en India, maar hun uitstoot komt uit al die fabrieken die goedkope plastic wegwerptroep maken die wij kopen! Wij gooien ons oude apparaat weg zodra er een nieuw speeltje is, en hetzelfde geldt voor een derde van ons voedsel. Maar wie denkt dat oneindige groei op een eindige aarde bestaat, is in de war, of econoom. De grondstoffen raken op. Je kunt een fles cola delen met vijf man, maar niet als je 'm zelf al bijna hebt leeggedronken." Regels helpen enorm, denkt Antonie, zoals het verbod op CFK's in spuitbussen of een verplichte katalysator. "Maar helaas grijpt de overheid steeds minder vaak in; de grote machthebbers worden steeds meer de schrikbarende grote bedrijven. Zij zijn niemand verantwoordig schuldig, en bovendien too big to fail (te groot om te falen, red.)." Antonie concludeert: "God heeft na Noach beloofd de aarde niet nog eens te verwoesten, maar we kunnen dat wel zelf doen. En daar zijn we hard mee bezig."

Geen smartphone

Een ander complex punt van Antonies zorg is ons financiële systeem. Hij deelt wat dat betreft het pessimisme van journalist Joris Luyendijk, die in het artikel 'Dit gaat helemaal fout' van filosofisch-religieus magazine Volzin niet uitsluit dat het einde van ons economische stelsel in zicht is. Antonie: "Krediet is in het Latijn credo, ofwel: vertrouwen. Dat vertrouwen stopt een keer, zoals elk systeem op een bepaald moment faalt. Alleen al in de vorige eeuw zagen we bijvoorbeeld het einde van systemen als apartheid, het communisme en het fascisme. Zo zal ons systeem van overconsumptie, schuld en marktwerking ook een keer eindigen. Er waren altijd manieren die het geldsysteem resetten, zoals het Joodse jubeljaar, of oorlogen. Maar het huidige systeem duurt al heel lang voort,

'Wat dat betreft ben ik een narcistische egoïst met een messiascomplex'

'Winstmaximering is het tegenovergestelde van aren laten liggen voor de armen en de weduwen'

waardoor er veel is scheefgegroeid. Bijna al het geld dat er is, is schuld. Als dat geld straks niets meer waard is, wie gaat dan alle werknemers in de dienstensector betalen? En erger: er kunnen zomaar miljarden mensen wereldwijd sterven omdat we, los van geld, geen systeem hebben dat in eten voorziet." Het huidige financiële systeem staat haaks op Gods Koninkrijk, stelt Antonie verontwaardigd. "Winstmaximering is het tegenovergestelde van aren laten liggen voor de

armen en de weduwen. Mijn vrouw en ik laten ons sinds zeven jaar bewust minder door geld leiden. Sinds een paar maanden leven we daarom ook in een woongemeenschap. We werken niet fulltime, ik heb geen smartphone meer en probeer spullen pas te vervangen als ze echt niet meer werken. Let wel: ik ben geen heilig boontje, er gaat nog genoeg mis."

Sneller, beter, meer

Antonie vindt zichzelf geen zwartkijker. Want, om met een oud evangelisch adagium te spreken: er is hoop! "Er ontstaan scheuren in het huidige systeem, en door die kieren groeit iets nieuws. Toen ik laatst bij een bijeenkomst met knappe economen was, zei de hoofdeconoom van een van de grootste bedrijven ter wereld: 'We moeten wereldwijd schulden gaan kwijtschelden. Gods shalom is

nodig op mondiaal niveau.'

Steeds meer mensen wijken af van het 'sneller, beter, meer'. Waar ik dat aan merk? Er komen meer lokale ruilwebsites, het vertrouwen in de banken neemt af en steeds meer mensen zien een gezonde economie niet als meetpunt voor de gezondheid van de samenleving. In Rotterdam is men met een lokale munteenheid bezig die gebaseerd is op ruilhandel, in plaats van geld, wat eigenlijk lucht is."

Antonie weet het zeker: "We kunnen met elkaar besluiten iets nieuws te beginnen. Kijk naar William Wilberforce die de slavernij hielp afschaffen, of Aletta Jacobs die vrouwen liet studeren. Dat geeft mij hoop." Wil er echt iets gebeuren, dan begint dat met een andere manier van denken, vindt Antonie. "Ik schrik ervan als slechts vijf procent van de Nederlandse mannen minder gaat werken als ze vader worden. Door andere waarden dan geld bovenaan te zetten, kunnen we een maatschappij opbouwen die niet alleen op economie is gebaseerd."

Uitruilsysteem

Hoe kan de gewone burger iets doen om het huidige financiële systeem, het uitbuiten van de planeet en onze overconsumptie te doorbreken? "We kunnen protesteren of aandacht vragen voor misstanden, bijvoorbeeld via social media. Of je kunt de bedrijfsleider van je buurtsuper erop aanspreken als hij geen eerlijke producten verkoopt. En waar geef je je geld aan uit? Hoeveel consumeer je?" somt Antonie op. "Koop je alles nieuw, of gebruik je spulletjes samen via een uitruilsysteem? En wat doe je met je overgebleven spaargeld?"

'Als slechts vijf procent van de Nederlandse mannen minder gaat werken als ze vader worden, schrik ik daar van'

Ook burgerlijke ongehoorzaamheid kan helpen, want sommige onrechtvaardigheden zijn het gevolg van een onrechtvaardig systeem. Zo vangt de gemeente Utrecht illegale asielzoekers op, al mag dat niet van Den Haag. Zonder burgerlijke ongehoorzaamheid door mensen als Rosa Parks – de donkere dame die voor in de bus ging zitten terwijl de 'zwarten' achterin hoorden – en Martin Luther King had het systeem van rassenscheiding in Amerika waarschijnlijk nog steeds bestaan. Zij gingen verder dan getuigen en je naaste liefhebben. Een vierde manier is de dialoog aangaan, bijvoorbeeld met de kerkleiding: waarom serveren zij geen eerlijke koffie? De meest constructieve veranderingen ontstaan meestal niet door dwang, maar via inspirerende gesprekken. Ten slotte: hoe ga je met je tijd om? Waarom geen vrijwilligerswerk doen bij de voedselbank, of stichting Present? Of een eenzame mevrouw in de buurt wat gezelschap geven?"

Naar de knoppen

"De wereld verbeteren zou niet voorbehouden moeten zijn aan een bepaald soort christenen," vindt Antonie. "Gerechtigheid is niet facultatief. Wel geloof ik dat de één er intensiever mee bezig kan zijn dan de ander, en dat is prima. Maar ik voel me verantwoordelijk, want ik zie letterlijk dat de wereld naar de knoppen gaat. Of ik links ben? Ach, ik ken VVD'ers die vrijwilliger zijn bij de voedselbank." Antonie vindt het ook bijbels om in de bres te springen. Hij citeert Jesaja 58, waar tegen de profeet wordt gezegd: 'Sta op, spreek tegen de leiders van dit land, laat ze zien hoe onrechtvaardig hun wegen zijn.' "Die tekst zie ik als een persoonlijke roeping. Aan de andere kant blijf ik worstelen met Jezus, Die de antiheld is. Maar als je overal een antwoord op hebt, word je een vervelende betweter." Hij schiet in de lach: "Hoewel ik dat al ben."

Heilige woede

Zeker als het onrecht betreft, kan Antonie in heilige woede ontsteken. "Ik kom geregeld in het vluchtelingenkamp van de bewoners die vorig jaar in de Vluchtkerk zaten. Dan vragen ze me: 'Chef, il ya des nouvelles?' Is er nieuws? Ik moet ze steeds nee verkopen, heel frustrerend. Ik kan wóedend worden op christenen die tegen deze asielzoekers zeggen: 'Ga lekker terug naar huis.' Dan weet ik niet of zij die bijbel lezen die gaat over het zorgen voor weduwen, wezen en vreemdelingen."

Toch worstelt Antonie soms met zijn boosheid. Want hoe zit het met zijn geduld, zelfbeheersing, genade? Onlangs hoorde hij nog een preek over de vruchten van de Geest. "Als ik dat rijtje afvink, scoor ik een dikke onvoldoende. Wat zegt dat over mij en de Heilige Geest? Daar twijfel ik best over. Het is bovendien mijn valkuil om te gaan geloven in mijn eigen imago. Wat dat betreft ben ik een narcistische egoïst met een messiascomplex, die bij alle problemen denkt dat hij er iets aan moet doen – en dat het nog zou helpen ook. En natuurlijk voelt het goed om op de vraag 'Wat is je beroep?' te kunnen zeggen: 'Wereldverbeteraar'. Maar ik heb daar de Heilige Geest hard voor nodig. Zoals Paulus zegt: Wat heb je eraan als je de hele wereld wint, maar je ziel verliest?"